Jurnalul de Studii Juridice

JOURNAL OF LEGAL STUDIES

ISSN: 1841 – 6195 (print), ISSN: 2067 – 8509 (electronic)

Coverd in: CEEOL, Index Copernicus, Ideas, RePeC, EconPapers, Socionet

CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES
[CONSIDERATII PRIVIND LEGEA APLICABILA CONDITIILOR DE FOND SI DE FORMA A CAMBIEI SI BILETULUI LA ORDIN]

Manuela NITA

Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, 1, 2011, pp: 221-234

The online version of this article can be found at:

http://jls.upa.ro/

Published by:

Lumen Publishing House

On behalf of:

Legal Research Center of Petre Andrei University from Iasi

CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES

CONSIDERATII PRIVIND LEGEA APLICABILA CONDITIILOR DE FOND SI DE FORMA A CAMBIEI SI BILETULUI LA ORDIN

Manuela NITA *

Abstract

Establishing uniform rules related to conflict of laws in terms of bill of exchange and promissory note is an old concern of specialists in international trade, which unfortunately failed to agree on all issues they face, some of them remaining unresolved.

The study submitted for analyze existing regulations in this field in Europe with existing features in English law and stipulated in the Convention adopted at the conference specialized in Private International Law Inter CIDIP I.

The research also aims to highlight how the romanian legal framework tries to regulate this sensitive segment of conflicts of laws, the analysis in terms of law 105/1992 on the regulation of private international law.

Theme analyzed does not claim to cover all aspects of the law applicable to bills of exchange and promissory notes, but the substance and form of these payment instruments.

Keywords:

conflict of laws, bills of exchange, promissory note, applicable law, payment instrument

* Lector universitar doctor, Universitatea Valahia din Targoviste, Facultatea de Drept si Stiinte Social-Politice; *manuela_nita74@yahoo.com.*

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

I. Introducere

Elaborarea unui cadru juridic uniform, adecvat operaţiunilor de comerţ care implică schimburi de produse, servicii sau valori ce interesează economia mai multor state, reprezintă o preocupare permanentă pentru statele comunităţii internaţionale.

În ansamblul clauzelor unui contract comercial, un loc deosebit de important îl ocupă componenta financiară a acestuia, care se referă în principal la mijlocul de plată utilizat, modul de evitare sau de atenuare a riscurilor valutare, modalitatea de plată (de decontare) şi garantarea îndeplinirii întocmai a obligaţiilor asumate.

Un sistem financiar internaţional solid, este necesar pentru a susţine dinamismul comerţului internaţional, în timp ce, o circulaţie fluidă a fluxurilor comerciale ajută la reducerea riscului de dezechilibru de plăţi şi de evitare a crizelor financiare. În acest sens, FMI[1] şi OMC[2] instituţii cu activităţi complementare, lucrează împreună pentru a asigura un sistem solid de comerţ internaţional şi de plăţi, care este deschis aplicării în toate ţările participante.

Datorită amplificării schimburilor comerciale internaţionale şi implicit a tranzacţiilor financiare, modalităţile şi tehnicile de plată utilizate în comerţul internaţional, s-au diversificat continuu în funcţie de evoluţiile ce au avut loc în cadrul economiei mondiale.

Anii 1930 şi 1931 au constituit pentru instrumentele de plată paşi uriaşi în realizarea unui drept uniform la nivel mondial, chiar dacă rezultatul conferinţelor internaţionale nu a fost pe măsura aşteptărilor statelor participante.

Succesul acestor conferinţe internaţionale a constat şi în crearea unor reguli uniforme privind conflictele de legi în materie de cambie, bilet la ordin şi cec.

---

[1] FMI (Fondul Monetar International) este o organizatie internatională cu 184 de tari membre, care funcţioneaza pentru a asigura stabilitatea in sistemul monetar si financiar international. Mandatul FMI include facilitarea expansiunii si cresterii echilibrate a comertului international, promovarea stabilitatii schimburilor, si ofera posibilitatea de a corecta problemele balantelor de plati nationale. FMI a fost infiintat in 1945.

[2] OMC (Organizatia Mondiala a Comertului) este o organizatie internatională cu 149 de tari membre care se ocupa cu normele ce reglementeaza comertul intre natiuni. OMC functioneaza pentru a sprijini o buna circulaţie, predictibilitate si libertate a comertului international, si ofera tarilor un mod constructiv si echitabil pentru solutionarea litigiilor pe probleme de comert. OMC a fost infiintata in 1995, succedand Acordul General pentru Tarife si Comert (GATT), din 1947

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

Astfel, odată cu semnarea Convenţiei de la Geneva 1930 cuprinzând legea uniformă asupra cambiilor şi biletelor la ordin a fost semnată şi *Convenţia pentru reglementarea unor conflicte de legi în materie de cambie şi bilet la ordin.*

De asemenea şi în privinţa cecului, au fost adoptate în 1931 la Geneva, două convenţii, Convenţia cuprinzând legea uniformă asupra cecului şi *Convenţia privind reglementarea unor conflicte de legi în materie de cec.*

Convenţiile adopate nu au reuşit să suprime total conflictele de legi în materie de cambie, bilet la ordin şi cec, datorită faptului că experţii statelor participante nu au căzut de acord asupra tuturor problemelor, preferând să le lase nesoluţionate.

Mai mult, ambele convenţii sunt însoţite de Anexa II prin care se lasă în competenţa legilor naţionale unele aspecte ce pot constitui obiectul rezervelor pe care statele le pot formula, derogând astfel de la Legea Uniformă.

Convenţiile destinate să reglementeze conflictele de legi au încercat să uniformizeze prin reguli comune, soluţiile unora dintre conflictele de legi, inerente diferenţelor de reglementări ale legislaţiilor naţionale, ca urmare a rezervelor formulate de convenţii.

Deoarece Convenţiile încheiate la Geneva în 1930 şi 1931 nu au reuşit o unificare totală în materia instrumentelor de plată, conflictele de legi referitoare la cambie, bilet la ordin şi cec se vor rezolva, chiar de către statele care au ratificat aceste convenţii, pentru tot ceea ce depăşeşte reglementarea lor, după dreptul comun al conflictelor de legi în materie de titluri de credit, adică dreptul internaţional privat[3].

De asemenea, trebuie reţinut că aceste convenţii privind reglementarea unor conflicte de legi se aplică doar statelor contractante în raporturile dintre ele. Sunt deci excluse de la dispoziţiile ei, conflictele de legi privind raporturile dintre două state nesemnatare sau dintre un stat semnatar şi altul nesemnatar.

În Marea Britanie, regulile aplicabile conflictului de legi sunt atât cele cu caracter special din B.E.A (secţiunea 72), cât şi regulile aplicabile contractelor în general.[4]

În România, ca stat nesemnatar al Convenţiilor de la Geneva, ce are adoptate Legile nr. 58/1934 şi 59/1934 privind cambia şi biletul la

[3] Patrascanu, P.V., Sachelarie, O., *Titlurile de credit in comerţul internaţional,* Editura Scrisul romanesc, Craiova, 1975, pp. 28-30

[4] Statutele Dominionului urmeaza in mod substantial aceleasi reguli, astfel: in Australia , sectiunea 77; in Canada, sectiunile de la 160 la 164; Noua Zeelanda sectiunea 72, si in Africa de Sud, secţiunea 70;

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

ordin respectiv cecul, instanţele judecătoreşti au soluţionat asemenea conflicte de legi în baza principiilor de drept internaţional privat[5] .

Acest lucru s-a întâmplat până la apariţia Legii nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat, publicată în Monitorul Oficial nr.145/01.10.1992, ce viza soluţionarea conflictelor de legi provocate de elementele de extraneitate din raporturile juridice. În acest sens, în legea menţionată era consacrat un capitol special, cap. IX, cambiei, biletului la ordin şi cecului.

Odată cu intrarea în vigoare a legii 287/2009 privind Codul civil[6], conflictele de legi privind cambia, biletul la ordin şi cecul sunt reglementate în Titlului II, capitolul VII din lege.

II. Legea aplicabilă cambiei şi biletului la ordin

Întrucât cambia internaţională presupune existenţa unui element de extraneitate în conţinutul său şi pentru că fiecare angajament cambial va fi cârmuit de propria sa lege, de cele mai multe ori în asemenea situaţie se poate naşte un conflict de legi.

Dificultăţile pe care le regăsim în soluţionarea acestui conflict de legi, constau în diferenţele de reglementare a cambiei de la un sistem de drept la altul.

De altfel şi existenţa celor două mari sisteme de drept cambial, confirmă aceste diferenţe de reglementare, nereuşindu-se până în prezent să se creeze un drept uniform la nivel mondial.

Pornind de la definirea internaţionalităţii unui raport juridic, ce constă în prezenţa unui element străin, internaţional, de extraneitate care prin apariţia sa determină supunerea acestui raport juridic la cel puţin două sisteme de drept diferite, putem determina elementele internaţionale ale cambiei.

---

[5] Patrascanu, P.V., Sachelarie, O., *Titlurile de credit in comerţul internaţional,* Editura Scrisul romanesc, Craiova, 1975, p. 31. In materie de drept cambial se aplica principiul general de drept international privat, potrivit caruia pentru rezolvarea conflictelor de legi trebuie facuta, in primul rand, calificarea naturii actului asupra caruia s-a nascut conflictul, conform lui lex fori. Instanta de judecata va stabili mai intai daca o cambie sau un bilet la ordin emis in strainatate corespunde definitiei acestor titluri, care este comuna in toate tarile, oricare ar fi forma lor, fara a fi necesar sa cuprinda toate cerintele formale prevazute de lex fori. Dupa aceasta etapa se va stabili legea competenta pentru rezolvarea conflictului de legi.

[6] republicată în Monitorul Oficial nr.505/15.07.2011

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

Internaţionalitatea, în general, este definită atât în sistemele de drept naţionale cât şi în convenţiile internaţionale.

În materie cambială, internaţionalitatea este definită în Convenţia Naţiunilor Unite privind cambiile internaţionale şi biletele la ordin internaţionale (New York 1988). Chiar dacă convenţia nu este intrată în vigoare şi are doar un caracter opţional reţinem art.2 ce defineşte cambia internaţională „ca fiind o cambie care desemnează cel puţin două din locurile de mai jos şi indică faptul că cel puţin două sunt situate în state diferite:

a. Locul unde cambia este trasă ;

b. Locul indicat alături de semnătura trăgătorului ;

c. Locul indicat alături de numele trasului ;

d. Locul indicat alături de numele beneficiarului ;

e. Locul plăţii, cu condiţia ca locul unde cambia este trasă şi locul plăţii, să fie precizate pe cambie şi să fie situate într-un stat contractant".

Stabilirea caracterului internaţional al cambiei este în funcţie de îndeplinirea condiţiilor prevăzute în articolul 2. pct.1. Acest caracter îl determină trăgătorul, neputând fi modificat de semnatarii ulteriori. Astfel, o cambie care iniţial avea caracter naţional îşi păstrează acest caracter, chiar dacă ulterior pe perioada existenţei sale, apare un element de extraneitate (de ex. fie datorită girării sale, fie prin apariţia unui intervenient de onoare sau indicat la nevoie, sau a garantării sale) care face ca raportul juridic respectiv să poată fi reglementat de cel puţin două sisteme de drept[7].

O cambie este internaţională când cel puţin două din locurile indicate pe cambie sau cel puţin doi dintre semnatarii cambiali se află pe teritorii statale diferite, deci se poate supune acest raport juridic cambial la cel puţin două sisteme de drept.

Dacă cel puţin două dintre părţi : trăgător, tras, beneficiar, giratar, avalist, intervenient, au sediul sau domiciliul pe teritorii diferite, suntem în prezenţa unei cambii internaţionale.

De asemenea, dacă locul plăţii, al acceptării, este indicat pe teritoriul unui alt stat decât cel al emisiunii, suntem în prezenţa unei cambii internaţionale.

Modul de definire a cambiei internaţionale diferă de la o ţară la alta, chiar dacă prevederile au un suport comun[8].

---

[7] Cristea, S.L., *Cambia in dreptul comparat*, Editura. Lumina Lex, Bucuresti, 2001, p.40;

[8] Adica existenta unui element de extraneitate in raportul juridic cambial; de exemplu in Marea Britanie (Bills of Exchange Act s.4(1)) este considerata o cambie ca fiind interna

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

Emiterea unei cambii internaţionale ridică numeroase probleme şi în acest sens vom încerca să analizăm o parte din acestea.

În literatura de specialitate, s-a pus în discuţie, având în vedere că efectele de comerţ încorporează o serie de angajamente cambiale distincte şi succesive, dacă, în caz de conflict de legi este aplicabilă o singură lege, având ca temei principiul unităţii de statut al obligaţiilor contractuale în dreptul internaţional privat sau se aplică mai multe legi, fiecare obligaţie cambială având legea sa proprie.

În acest sens la nivel internaţional s-au conturat două soluţii principale:

a. Soluţia monistă conform căreia indiferent de numărul semnatarilor cambiali, angajamentele se raportează la o datorie unică ce trebuie achitată de trăgătorul cambiei. Prin semnarea titlului se realizează o interdependenţă şi se formează un complex cauzal care este privit ca un "tot" şi trebuie supus aceluiaşi regim[9].

b. Soluţia pluralistă sau teza pluralităţii legilor aplicabile, conform căreia fiecare obligaţie cambială are legea sa proprie .

Având o sferă de aplicare mai restrânsă, teza monistă aduce ca argument, bazâdu-se pe interesul practic al acesteia, faptul că aplicându-se o singură lege întregului complex cambial, se consideră că este mai uşor a se verifica îndeplinirea condiţiilor de către obligaţii cambiali şi ar asigura o mai bună circulaţie a titlului.

Soluţia pluralistă combate susţinerile moniste, arătând că fiecare obligaţie cambială este guvernată de legea sa proprie. Astfel se observă cu uşurinţă intenţia părţilor implicate în angajamentele cambiale (trăgător, tras, beneficiar, girant, avalist) de a se conforma legii aplicabile angajamentului propriu, cunoscută de ei.

---

atunci cand: cambia este trasa si platita in Insulele Britanice; cambia este trasa in interiorul Insulelor Britanice asupra unor persoane rezidente acolo. Orice alta cambie este o cambie internaţionala (straina). Spre exemplu: cambie interna - Cambia este trasa in Londra, asupra unui comerciant din Paris, platibila in Londra; sau cambia este trasa in Liverpool, asupra unei persoane care este rezidenta in Londra, platibila in Paris -; cambie externa -Cambia este trasa in Londra asupra unei persoane care este rezidenta in Paris. Ea este platibila in Paris ; sau cambia este trasa in Paris asupra unui comerciant din Londra. Ea este platibila in Londra. A se vedea in acest sens, A.G.Guest,C.B.E,Q.C.,M.A., (1991), *Chalmers and guest on bills of exchange, cheques and promissory notes*, Editura.London Sweet&Maxwell,1991, p.37;

[9] Patrascanu, P.V., Sachelarie, O., *Titlurile de credit in comerţul internaţional,* Editura Scrisul romanesc, Craiova, 1975, p. 77. Autorii analizeaza cele doua solutii, intitulandu-le sistemul independenţei angajamentelor cambiale si sistemul interdependentei angajamentelor cambiale.

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

Mergând pe argumentele tezei moniste şi aplicând o singură lege, s-ar încălca principiile dreptului cambial care leagă fiecare obligaţie cambială de voinţa semnatarului, căreia aceasta îi dă expresie.

Fiecare debitor cambial trebuie să cunoască la ce se angajează prin semnătură cambială. Fiindu-i aplicabilă o lege străină, aceasta s-ar putea să nu concorde cu voinţa (intenţia) sa.

De asemenea, susţinătorii tezei pluraliste, arată că se îngreunează circulaţia internaţională a cambiei prin aplicarea unei legi pe care semnatarii cambiei o consultă cu dificultate, neavând-o la îndemână. Aceeaşi este situaţia în care se alege o lege străină pentru toate părţile, pentru a reuni în mod artificial angajamentele distincte.

Legea 287/2009 (de altfel ca şi Legea 105/1992) adoptă soluţia conflictuală pluralistă, pentru fiecare obligaţie cambială aplicându-se legea locului subscrierii titlului, adică "lex loci actus".

Putem spune că aceasta este regula, pentru că în anumite situaţii de excepţie, se aplică şi soluţia conflictuală monistă, aşa cum regăsim în textul legii 287/2009 la art.2.649 (privind termenele pentru exercitarea acţiunii de regres) şi art.2.652 (privind posibilitatea posesorului cambiei de a dobândi creanţa care a dat loc emisiunii titlului), aplicându- se legea locului emisiunii titlului[10].

De asemenea, legea locului plăţii conform soluţiei conflictuale moniste, se aplică pentru marea majoritate a aspectelor privind plata titlului.

Înainte de a analiza instituţiile cambiei din punct de vedere al conflictului de legi, este necesar a stabili[11] care este legea aplicabilă "relaţiei dintre titlu de valoare şi raportul fundamental corespunzător", având în vedere că pentru cele două raporturi se aplică soluţii conflictuale diferite.

În acest sens, doctrinarii au ridicat problema legii aplicabile în cazul în care prin emiterea sau transmiterea titlului de valoare intervine sau nu o novaţie a raportului extracambial (raportul fundamental) sau altfel spus, a legii aplicabile efectelor, pe care le provoacă emiterea cambiei asupra raportului juridic fundamental.

Până la apariţia legii 105/1992, doctrina şi practica arbitrală au hotărât că se va aplica cumulativ "atât legea raportului fundamental cât şi

[10] Sitaru, D.A., *Drept International Privat- Tratat*, Editura Lumina Lex, Bucuresti, 2001, p.436;

[11]Capatana, O., Stefanescu, B., *Tratat de drept al comerţului internaţtonal*, Editura. Academiei, 1985, p.128; Sitaru, D.A., *Drept International Privat- Tratat*, Editura Lumina Lex, Bucuresti, 2001, p.420;

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

legea titlului de valoare"[12], iar între aceste două legi, când soluţiile nu concordă (doar una admiţând supravieţuirea raportului fundamental) se va aplica legea care va duce la stingerea raportului fundamental (creanţei originale), în pofida legii care admite existenţa în continuare a raportului iniţial.

În concordanţă cu soluţia arătată este şi legea 287/2009 (asemenea legii 105/1992), care în art.2.643 dispune: "delegaţia şi novaţia sunt supuse legii aplicabile obligaţiei care le formează obiectul". Corelând acest text cu raporturile cambiale, rezultă că novarea raportului fundamental cambial este guvernată de legea acestui raport (al creanţei originale).

Totodată incident în această problemă este şi art.2652 din legea 287/2009 (care a preluat formularea art.132 din legea 105/1992), care prevede că "legea locului unde titlul a fost constituit stabileşte dacă posesorul cambiei dobândeşte creanţa care a dat loc emisiunii titlului". Din interpretarea acestui text de lege rezultă că novaţia (stingerea obligaţiei vechi din raportul fundamental, prin emiterea cambiei şi înlocuirea ei cu o obligaţie nouă, rezultată din raportul cambial) este supusă legii locului emisiunii titlului de valoare.

În această situaţie, suntem în faţa unei dualităţi de reglementare: textul art.2643 din legea 287/2009 stabileste că se aplică legea raportului fundamental iar art. 2652 din legea 287/2009 prevede că se aplică legea locului emisiunii titlului de valoare. În acest sens doctrina, consideră că „ se va aplica soluţia cea mai restrictivă, adică cea care admite novaţia (şi deci stingerea) raportului fundamental."[13]

2.1. Aplicarea principiului „lex voluntatis"

Norma conflictuală de bază în domeniul obligaţiilor, decurgând din actul juridic, are la bază principiul potrivit căruia raporturile obligaţionale având un astfel de izvor, sunt supuse legii alese de către părţi şi se aplică şi obligaţiilor cambiale [14].

Totuşi, aşa cum doctrinarii au remarcat, acest principiu nu conferă o libertate totală de alegere a legii aplicabile. Conform „lex voluntatis" opţiunea părţilor este limitată fie în alegerea legii locului emisiunii, (în

[12] Capatana, O., Stefanescu, B., *Tratat de drept al comerţului internaţtonal*, Editura. Academiei, 1985, p.128, invocandu-se hot. CAB nr.43/06.05.1979 in RREI nr.4/1979, p.602-605.

[13] Sitaru, D.A., *Drept International Privat- Tratat*, Editura Lumina Lex, Bucuresti, 2001, p.421;

[14] Stefanescu, B., Rucareanu, I., *Dreptul comertului international*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 1983, p.347;

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

cazul trăgătorului) sau a legii subscrierii subsecvente a titlului, fie a legii executării plăţii[15].

Opțiunea părților trebuie să fie expresă sau să rezulte din elemente intrinseci titlului, să apară pe însuşi textul cambiei [16], orice altă soluție fiind contrară caracterului literal al titlului de valoare "[17] .

Soluțiile aplicabile sistemului de common law

În dreptul englez, orice angajament asupra unei cambii sau bilet la ordin încheiat într-o țară străină sau când o cambie este o cambie străină, conform B.E.A., drepturile şi obligaţiile decurgând din aceasta, sunt stabilite făcându-se referire la legea străină.

În Regatul Unit, în caz de conflict de legi, se aplică atât regulile generale specifice contractelor, cât şi reguli speciale reglementate de B.E.A.

Statutele Dominionului urmează în mod substanţial aceleaşi reguli astfel: în Australia, secţiunea 77; în Canada, secțiunile de la 160 la 164; Noua Zeelandă secţiunea 72 şi în Africa de Sud, secţiunea 70.

2.2. Legea aplicabilă condițiilor de fond ale cambiei

Legea 287/2009, în Titlul II, capitolul I, secţiunea 1- persoana fizica- stabileşte regula generală privind legea aplicabilă asupra capacității semnatarilor cambiali, persoane fizice. Astfel în art. 2572 din lege, se prevede „ starea civilă şi capacitatea persoanei fizice sunt cârmuite de legea sa națională, dacă prin dispoziții speciale nu se prevede altfel"[18]. De asemenea art. 2580 şi art. 2581, stabilesc legea aplicabilă capacității persoanei juridice.

Textele arătate în ambele cazuri, prevăd că legea aplicabilă capacității semnatarilor cambiali, este legea națională a acestora.

---

[15] Sitaru, D.A., *Drept International Privat- Tratat*, Editura Lumina Lex, Bucuresti, 2001, p.423; Stefanescu, B., Rucareanu, I., *Dreptul comertului international*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 1983, p.349;

[16] Stefanescu, B., Rucareanu, I., *Dreptul comertului international*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 1983, p.349;

[17] Sitaru, D.A., *Drept International Privat- Tratat*, Editura Lumina Lex, Bucuresti, 2001, p.423;

[18] textul legii romane corespunde prevederilor Conventiei de la Geneva pentru reglementarea unor conflicte de legi in materie de cambie si bilet la ordin 1930 care la art.2 alin.1 arata ca: "Capacitatea unei persoane de a se obliga prin cambie sau bilet la ordin este determinata de legea sa nationala. Daca aceasta lege nationala declara competenta legea unui alt stat, este aplicabila aceasta din urma lege ."

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

O reglementare distinctă, specială, o regăsim în art. 2647 din Codul civil, care prevede că „incapabilul (potrivit legii sale naţionale) se obligă valabil prin semnarea unei cambii, dacă aceasta a fost dată într-un stat a cărui lege internă îl consideră capabil pe subscriitor".

Textul art.2647 (ce preia art.127 din Legea 105/1992) corespunde întocmai cu art. 2 alin.2 din Convenţia de la Geneva (1930), privind reglementarea unor conflicte de legi în materie de cambie şi bilet la ordin.

În ceea ce priveşte celelalte condiţii de fond - consimţământul, obiectul, cauza, în lipsa unei reglementări speciale, se va aplica teza pluralistă conform căreia fiecare obligaţie cambială este guvernată de propria sa lege.

În acest sens se va face aplicarea principiului „lex voluntatis" conform voinţei părţilor şi în subsidiar, dacă părţile nu au optat, se va aplica legea locului unde obligaţia respectivă a luat naştere[19].

Secţiunea 72 din legea engleză nu conţine prevederi speciale care să determine ce lege este aplicabilă capacităţii cambiale, în acest caz apelându-se la regulile specifice contractelor în general. Astfel, capacitatea unei persoane de a se angaja la un contract, este guvernată de legea acelei ţări de care contractul este cel mai strâns legat.

Determinarea legii aplicabile în acest caz, se face cu greutate pentru că aşa cum s-a apreciat în speţa Cooper v. Cooper, « a fost îndoielnic dacă competenţa sau incompetenţa personală a unui individ de a contracta depinde de legea locului unde se face contractul sau de legea locului unde este domiciliată partea contractantă ». Poate în această ţară problema nu este definitiv rezolvată, deşi preponderenţa de opinie aici precum şi în străinătate, pare să fie în favoarea legii domiciliului. S-ar putea, ca nu toate cazurile să fie guvernate de una şi aceeaşi normă" [20].

2.3. Legea aplicabilă condiţiilor de formă ale cambiei

Codul civil reglementează expres, care este legea aplicabilă condiţiilor de formă ale cambiei internaţionale, prin intermediul art.2648 (corespunzător art.128 din legea 105/1992). Astfel, alin.1 stabileşte că

[19] Capatana, O., Stefanescu, B., *Tratat de drept al comerţului internaţtonal*, Editura. Academiei, 1985, p.129;

[20] Megrah, M., (1965), *Byles on bills of exchange*, Editura Swetty Maxwell, London, 1965, p. 327, aratandu-se ca nu intotdeauna lex domicilii determina legea aplicabila capacitatii, exemplificandu-se cu speta Bondholders Securities Corporation v. Manville, unde o curte canadiana a considerat ca, capacitatea unei femei casatorite domiciliata in Canada de a emite un bilet la ordin in Florida, era guvernata de legea Floridei, deci lex loci actus.

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

„angajamentul asumat în materie de cambie, este supus condiţiilor de formă ale legii statului unde angajamentul a fost subscris", iar alin. 2, prevede că dacă un angajament este nevalabil conform legii unde s-a subscris, dar este conform cu legea statului unde are loc subscrierea unui angajament ulterior, acest ultim angajament rămâne valid[21].

Practic, prin aceste texte de lege se reiterează caracterul autonom al titlului, prin care fiecare semnatar cambial îşi asumă o obligaţie de sine stătătoare. Nulitatea, viciile unui raport juridic, nu afectează valabilitatea altuia.

În acest fel, nulitatea unui raport juridic cambial pentru nerespectarea condiţiilor de formă, conform legii locului subscrierii, nu afectează un raport juridic cambial ulterior, valabil exprimat conform legii subscrierii şi care recunoaşte existenţa valabilă a primului raport.

În concluzie, legea aplicabilă condiţiilor de formă ale cambiei internaţionale, este „lex loci actus" [22].

În dreptul englez, conform secţiunii 72 (1) din B.E.A. „validitatea unei cambii în ceea ce priveşte condiţiile de formă ale contractului, care intervin, precum acceptarea sau andosarea sau acceptarea supra protest, este determinată de legea locului unde un asemenea contract a fost făcut". Aceasta cu obligaţia de a fi respectate, două condiţii:

1. În cazul în care o cambie este emisă în afara Regatului Unit, aceasta nu este considerată invalidă, decât dacă nu este emisă în conformitate cu legea locului de emitere;

2. În cazul în care o cambie emisă în afara Regatului Unit, este conformă în ceea ce priveşte condiţiile de formă cu legea Regatului Unit, aceasta ar putea, în vederea obligaţiei de plată care decurge din aceasta, să fie tratată ca tot atât de validă ca între toate persoanele care negociază, posedă sau devin parte la aceasta, în Regatul Unit.

2.4. Convenţia interamericană privind conflictul de legi referitor la cambie, bilet la ordin şi facturi

Această convenţie, a fost adoptată la prima conferinţă interamericană specializată pe drept internaţional privat (CIDIP-I), care a avut loc în Panama City, Panama în ianuarie 1975[23].

---

[21] Textul art 128 din legea 105/1992, corespunde intocmai prevederilor art 3 din Convenţia de la Geneva privind conflictul de legi in materie de cambie si bilet la ordin.

[22] Bills of Exchange Act s.72(1) prevede ca „ validitatea cambiei in ceea ce priveşte conditiile de formă este determinata de legea locului de emitere"

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

Convenţia a avut ca scop să definească legea aplicabilă referitoare la cambie şi bilet la ordin.

Ca o regulă generală, această convenţie stabileşte că legea locului unde o cambie sau un bilet la ordin sunt contractate, va guverna aceste instrumente.

Dacă obligaţia este contractată de o persoană care nu este capabilă sub legea menţionată, această incapacitate nu trebuie să se răsfrângă şi pe teritoriul unui alt stat, parte al convenţiei.

Această convenţie, stabileşte că orice componentă de formă sau de fond a instrumentului devenită invalidă prin legea aplicabilă, nu trebuie să afecteze alte obligaţii valide sub legea locului unde ele au fost contractate.

Dacă o cambie nu specifică locul în care obligaţia a fost asumată, acest instrument trebuie să fie guvernat de legea locului unde cambia este plătibilă. Dacă cambia nu specifică acest loc, atunci ea va fi guvernată de legea locului unde ea a fost trasă.

Această reglementare, specifică de asemenea că procedurile şi limitele de timp pentru acceptare, plată şi protest ale acestor instrumente, trebuie să fie guvernate de legea locului unde ele au fost iniţiate.

În timp ce această convenţie, clarifică ce lege va guverna o tranzacţie (sau părţi ale unei tranzacţii), ea nu modernizează legea fundamentală. Prin urmare, ea este mai degrabă un tratat de conflict de legi clasic decât un tratat de drept substanţial (Lowry, (1999)).

Concluzii

Diferenţele de reglementări regăsite între cele două mari sisteme de drept existente in comertul internaţional- sistemul continental şi sistemul anglo-american-, au determinat stabilirea unor reguli care să guverneze conflictul de legi, pe baza cărora comerţul internaţional să se desfăşoare atât cu uşurinţă cât şi în condiţii de siguranţă pentru toţi participanţii la raporurile juridice de comerţ internaţional.

Deoarece la nivel european convenţiile adoptate în 1930 şi 1931 pentru reglementarea unor conflicte de legi în materie de cambie şi bilet la ordin, respectiv cec, nu au reuşit o unificare totală în materia instrumentelor de plată, conflictele de legi se vor rezolva, chiar de către

[23] Pana in prezent, urmatoarele tari au ratificat sau sunt in curs de ratificare aceasta conventie: Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Columbia, Costa Rica, Republica Dominicana, Ecuador, El Savador, Guatemala, Honduras, Mexic, Nicaragua, Panama, Paraguaz, Peru, Uruguay, Venezuela;

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

statele care au ratificat aceste convenţii, pentru tot ceea ce depăşeşte reglementarea lor, după dreptul comun al conflictelor de legi în materie de titluri de credit, adică dreptul internaţional privat.

În dreptul englez soluţionarea conflictelor de legi se va face urmându-se regulile speciale prevăzute în B.E.A. (Bills of Exchange Act 1882) cât şi regulile aplicabile contractelor în general.

România deşi nu a ratificat Convenţiile de la Geneva, soluţiona până în 1992 asemenea conflicte de legi în baza principiilor de drept internaţional privat, pentru ca după apariţia legii 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat, să se soluţioneze conflictele de legi pe baza normelor speciale prevăzute expres pentru cambie şi bilet la ordin.

Aceste norme speciale sunt preluate şi de actualul cod civil, menţinând textele ce vizează soluţionarea conflictelor de legi pentru cambie, bilet la ordin şi cec.

La nivel internaţional au existat încercări de a uniformiza dreptul cambial, chiar şi doar parţial la nivelul statelor americane, referindu-ne la convenţia adoptată la prima conferinţă interamericană specializată pe drept internaţional privat (CIDIP-I), care a avut loc în Panama City, Panama în ianuarie 1975, dar fară un rezultat semnificativ.

O evoluţie remarcabilă este realizată de Convenţia Naţiunilor Unite privind cambiile internaţionale şi biletele la ordin internaţionale, New York 1988, care deşi neintrată în vigoare, constituie totuşi un pas înainte în procesul de unificare, fiind rodul a 20 de ani de muncă a CNUDCI (consultări cu ajutorul chestionarelor detaliate pe lângă numeroase guverne, instituţii bancare şi comerciale), cu antrenarea unui grup de lucru format din experţi din mai mult de 50 de ţări.

Observăm de asemenea, că soluţiile propuse de UNB nu sunt obligatorii, aşa cum sunt cele din Legea Uniformă, ci facultative, având acelaşi regim ca şi Regulile INCOTERMS. Convenţia de la New York ar fi aplicabilă, doar dacă părţile ar opta pentru ea, printr-o referire expresă în textul cambiei sau al biletului la ordin. Deci, sfera sa de aplicare poate fi redusă, lăsând posibilitatea de a subzista în paralel regulile de conflict şi legile naţionale.

Pe baza acestor rezultate obţinute de-a lungul timpului nu putem decât să sperăm că, la nivel internaţional se vor găsi soluţiile necesare soluţionării conflictelor de legi in materie de cambie şi bilet la ordin, pentru realizarea unui drept uniform, lucru posibil doar pe baza unui compromis la nivelul celor două sisteme de drept care conţin diferenţe majore de reglementare.

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234

REFERENCES

Tratate, cursuri, monografii

A.G.Guest,C.B.E,Q.C.,M.A., (1991) *Chalmers and guest on bills of exchange, cheques and promissory notes*, Editura.London Sweet&Maxwell;

Campobasso, G. F., (2003) *Diritto comerciale. Diritto dell'impresa*, 4a Edizione, UTET, Torino;

Capatana, O., Stefanescu, B., (1985,1987) *Tratat de drept al comerţului internaţtonal*, Editura. Academiei;

Carpenaru, S. D., (2009)*Tratat de drept comercial roman*, Editura Universul Juridic, Bucuresti;

Cristea, S.L., (2001) *Cambia in dreptul comparat*, Editura. Lumina Lex, Bucuresti;

Ferri, G., (2001) *Diritto comerciale*, Undicesima edizione, UTET, Torino;

Juglart, M., Ippolito, B., (1998) *Traité de droit commercial*, 4ème édition, tome premier, Editura Montchrestien, Paris;

Lowry, H.P., (1999) *Early implementation of the 1988 UNCITRAL Bills and notes convenţion*, ILSA Journal of International & Comparative Law 433;

Megrah, M., (1965) *Byles on bills of exchange*, Editura Swetty Maxwell, London;

Patrascanu, P.V., Sachelarie, O., (1975) *Titlurile de credit in comerţul internaţional,* Editura Scrisul romanesc, Craiova;

Sitaru, D.A., (2001) *Drept International Privat- Tratat*, Editura Lumina Lex, Bucuresti;

Stefanescu, B., Rucareanu, I., (1983) *Dreptul comertului international*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti,

Turcu, I., (2008) *Tratat teoretic si practic de drept comercial*, Editura C.H. Beck, Bucuresti;

Legislatie

Bills of Exchange Act 1882;

Conventia U.N.C.I.T.R.A.L. privind cambiile si biletele la ordin internationale, adoptata la New York in 1988;

Legea nr. 58/1934 legea asupra cambiei si biletului la ordin, publicata in Monitorul Oficial nr. 100/1 mai 1934;

Legea uniforma adoptata de Conventia de la Geneva din 1930 privind cambia si biletul la ordin;

Negotiable Instrument Law, adoptata in Statele Unite ale Americii in 1896 si inlocuită ulterior de Uniform Commercial Code;

Uniform commercial Code, adoptat in 1940 in S.U.A.;

NITA, M., (2011) CONSIDERATIONS ON THE LAW OF THE FORM AND THE SUBSTANCE OF THE CONDITIONS OF BILLS OF EXCHANGE AND PROMISSORY NOTES, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 221-234